

การบริหารจัดการโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ “Homestay Management in the Northern Region”

นางสาวจรรยา อนุกุล คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ผศ.ดร. อรไท ชั่วเจริญ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือและศึกษาความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือ โดยมีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว ที่เข้าพักในโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 300 คนโดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test และ One Way ANOVA โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัยพบว่า

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง อายุในช่วง 21-30 ปี สถานภาพสมรส การศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานเอกชน และรายได้/เดือน จำนวน 12,001 บาท -15,000 บาท

เมื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเลือกที่พักในราคา 300 – 500 บาท และเลือกราคาที่พักที่เหมาะสมในราคา 300 – 500 บาท เช่นกัน นักท่องเที่ยวเลือกมาใช้บริการเข้าพักโฮมสเตย์ 3 คนต่อครั้ง เหตุผลที่เข้าพักคือ ต้องการมาพักผ่อนหย่อนใจ และกิจกรรมชอบคือ ชื้อสินค้า อาหาร พืชผัก ผลไม้ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนืออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ในด้านการส่งเสริมการตลาดมากที่สุด พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงและการอำนวยความสะดวกในการประสานข้อที่ท่องเที่ยว

ABSTRACT

This research aims study to the researcher has the following objectives: To examine the tourism behaviors of tourists; to investigate and the levels of tourist satisfaction; to consider by questionnaires. Questionnaire did by 300 tourists who travel and stay at North of Region. This research analyzed by statistic, percentage, average, deviation, hypothesis testing average by T-Test and One Way ANOVA. After researched by method of comparison percentage LSD we found that.

For general information of tourists who did questionnaire, most of tourists are female, age around 21-30 years old, married, bachelor degree, private employee and income around THB12,000 – THB15,000.

After studied about behavior of tourists who travel at North of Thailand, most of tourists choose accommodation around THB300 – THB500 and choose accommodation that appropriate with price. Tourists prefer to stay at homestay 3 person/time because they desire to rest and their favorite activities are shopping products, foods, fruits and vegetables of Thailand.

Consideration about satisfaction of administration for tourist's homestay at North of Thailand is in high level. Consideration by side we found that most of tourists were satisfaction about administration on side of market promote, recommendation nearby attractions and give convenience information of attractions.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันผู้ประกอบการและธุรกิจการท่องเที่ยว มีการแข่งขันค่อนข้างสูง ดังนั้นผู้ประกอบการจึงพยายามนำเสนอที่พักและบริการที่จะสามารถสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง ด้วยกลยุทธ์ที่แปลกใหม่ เพื่อที่จะสามารถดึงดูดความสนใจผู้บริโภค รวมทั้งสามารถตอบสนองความต้องการให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคได้อีกด้วย ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับราคาที่พัก การท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงอนุรักษ์ กำลังเป็นที่นิยมเป็นอย่างมากจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวลักษณะนี้ ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็วและหลากหลาย กล่าวได้ว่าในระยะเวลา 20 ปี ที่ผ่านมามีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีการขยายตัวรวดเร็วทั่วทุกภูมิภาคของโลก จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เป็นต้น มาที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมาย การกระจาย อำนาจสู่ ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กร ท้องถิ่น และ หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบในชุมชน มีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปศึกษาวัฒนธรรมเรียนรู้ถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งจะมีการพักผ่อน, ทานข้าวและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับชาวบ้าน เราที่เรียกที่พักลักษณะนี้กันว่า “โฮมสเตย์” (Home stay) การจัดกิจกรรมแบบท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นเป็นการช่วยสร้างความน่าสนใจของการท่องเที่ยวลักษณะนี้ ก่อให้เกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชนและเป็นรายได้ที่ไม่ต้องออกไปแสวงหาจากภายนอก เมื่อความนิยมในการท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นที่รู้จักและนิยมมากขึ้นเพิ่มขึ้น การเติบโตของธุรกิจโฮมสเตย์จึงเกิดขึ้นอย่างมากมายตามชุมชนต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบัน เพิ่มขึ้นลักษณะทางกายภาพของอาคารก็มีความหลากหลายมากขึ้นด้วย

ดังที่กล่าวมาข้างต้น ด้วยสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ที่มีค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น การใช้จ่ายของผู้บริโภคเปลี่ยนไป ความแตกต่างของระดับราคาที่พักและบริการมีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ทำให้ผู้วิจัยต้องการทราบว่า มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกที่พัก อีกทั้งพฤติกรรมในการเลือกเข้าพักโฮมสเตย์ในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้จัดทำวิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาการบริหารจัดการโฮมสเตย์พื้นที่ในเขตภาคเหนือ โดยการเลือกสำรวจในเขตภาคเหนือ ว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นและใช้เกณฑ์ใดในการตัดสินใจเข้าพักโฮมสเตย์ในเขตภาคเหนือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาศึกษา และเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในเขตภาคเหนือ สามารถนำข้อมูลในด้านการบริหารจัดการโฮมสเตย์พื้นที่ในเขตภาคเหนือ ที่มีลักษณะทางกายภาพและความคิดเห็นด้านส่วนประสมการตลาดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโฮมสเตย์

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือ
2. ศึกษาความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือ

สมมติฐานของการวิจัย

1. สถานภาพส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ ส่งผลให้มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือที่แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการเข้าพักที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ส่งผลให้มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำว่า "โฮมสเตย์" (Home Stay) หมายถึงที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท คือบ้านพักที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนเป็นเจ้าของบ้าน และประชาชน หรือสมาชิกในครัวเรือนอาศัยอยู่ประจำ และบ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม/ชมรม หรือสหกรณ์ที่ร่วมจัดกันเป็นโฮมสเตย์ในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้และสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นน้ำตก ชีจักกรยาน นั่งเรือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ

รูปแบบโฮมสเตย์ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของโฮมสเตย์ ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของอาคาร พื้นที่ใช้สอย องค์ประกอบที่สำคัญและอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นนี้ ซึ่งอาคารนั้นยังคงมีการพักอาศัยและใช้สอยอย่างต่อเนื่องอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม หมายถึงลักษณะเด่นเฉพาะทางด้านสถาปัตยกรรมที่มีความสำคัญอย่างโดดเด่น มีการแสดงให้เห็นและรับรู้ในลักษณะเฉพาะได้อย่างชัดเจนและยังคงอนุรักษ์ รักษาและสืบทอดต่อๆ กันมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการจัดการโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ
2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์
3. ผู้ที่สนใจสามารถใช้ข้อมูลจากการศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การบริหารจัดการโฮมสเตย์พื้นที่ในเขตภาคเหนือ" ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากทฤษฎี แนวความคิด ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัย โดยนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโฮมสเตย์ (Home stays)
2. การบริหารจัดการที่พัก
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับโฮมสเตย์ (Homestays)

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อธิบายคำ "โฮมสเตย์" (Home Stay) ว่า หมายถึงที่พัก สัมผัสวัฒนธรรมชนบท คือบ้านพักที่อยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนเป็นเจ้าของบ้าน และประชาชน หรือสมาชิก ในครัวเรือนอาศัยอยู่ประจำ และบ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม/ชมรม หรือสหกรณ์ที่ร่วมจัดกันเป็นโฮมสเตย์ในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้และสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้ง ถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและ ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นน้ำตก ขี่จักรยาน นั่งเรือ เดินป่าศึกษาธรรมชาติ

โฮมสเตย์ถือเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้าน ใช้บ้านเป็นศูนย์กลาง โดยเชื่อมโยง กับแหล่ง ท่องเที่ยว วัฒนธรรม ชนบทธรรมชาติ ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนเข้าด้วยกัน ทั้งนักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน มีวัตถุประสงค์ ร่วมกันที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตด้วยความเต็มใจ พร้อมทั้งจัดที่พักและอาหาร นำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง โดยได้รับคำตอบแทนตามความเหมาะสม

2. การบริหารจัดการที่พัก

- 2.1 การบริหารจัดการที่พักโรงแรม และ รีสอร์ท
- 2.2 การบริหารจัดการที่พักบูติก
- 2.3 การบริหารจัดการที่พักโฮมสเตย์ (มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย)

2.1 การบริหารจัดการที่พักโรงแรม และ รีสอร์ท

รสสุคนธ์ แซ่เฮีย. ปริญญา (2558, หน้า 7) ธุรกิจด้านโรงแรมและการบริการเป็นธุรกิจที่ต้องสร้างความพึงพอใจและความประทับใจให้กับผู้รับบริการ เพราะเมื่อเกิดความประทับใจก็จะเกิดรายได้อันเป็นรายได้หลักของธุรกิจ โรงแรม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ ชัยวัฒน์ ชัยสิริพร.(2558).ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อ โรงแรมขนาด 3 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันนี้โรงแรมนั้นได้เกิดขึ้นมากมายทั้งโรงแรมที่เก่าแก่ที่อยู่มานาน และโรงแรมที่สร้างขึ้นใหม่ให้ลูกค้าหรือนักท่องเที่ยวได้เลือกรับบริการ ไม่ว่าจะเป็น การบริการห้องพัก การจัด ประชุมสัมมนา หรือการบริการห้องอาหาร สิ่งเหล่านี้เองเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่โรงแรมคอยบริการแก่นักท่องเที่ยวและลูกค้าธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจหลักที่มีผลประกอบการแปรผันโดยตรงกับสถานการณ์การท่องเที่ยว เพราะเป็นที่สำหรับพักผ่อน จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือด้านการค้าต่าง ๆ ธุรกิจโรงแรมนั้นสามารถสร้างเม็ดเงินให้กับประเทศได้เป็นจำนวนมาก

จันทิมา รักมั่นเจริญ.(2558). ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภท โรงแรมและรีสอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ อำเภอมะนัง จังหวัด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมและรีสอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเรียงจากมากไป น้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านกระบวนการและสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์และทัศนียภาพ ปัจจัยด้าน บุคลากรและการส่งเสริมทางการตลาด ปัจจัยด้านราคาและความสะอาดเรียบร้อยของห้องพัก และปัจจัยด้านสถานที่

การวัดความพึงพอใจการบริหารจัดการที่พักโรงแรม และ รีสอร์ท

พิชญา วัฒนรังสรรค์.(2558).ศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมระดับ 4 ดาว ย่านสยามสแควร์ ส่วนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (1) ควรมีการมอบอำนาจการตัดสินใจ ให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาเรื่องความผิดพลาดในการทำงานอย่างเป็นระบบ (2) ควรมีการตั้งเป้าหมายในการทำงานให้มีความชัดเจนและถ่ายทอดเป้าหมายนั้นไปยังพนักงานทุกคนอย่างเหมาะสม และ (3) ควรปรับปรุงวิธีการทำงานให้พนักงานแต่ละตำแหน่งสามารถทำงานทดแทนกันได้ ในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมพบปัญหาอุปสรรค 4 ด้าน ได้แก่ (1) การให้บริการของพนักงานต่อความต้องการของลูกค้า(2) ตำแหน่งความรับผิดชอบของพนักงาน (3) ทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศ และ (4) การรับพนักงานใหม่และนักศึกษาฝึกงาน โรงแรมแก้ไข้ปัญหาตั้งแต่ขั้นตอนการรับพนักงานใหม่รวมถึงนักศึกษาฝึกงานโดยเน้นการฝึกอบรมเป็นหลัก ในปี 2557 เน้นเรื่องการให้บริการ ส่วนในปี 2559 เน้นเรื่องทักษะการติดต่อสื่อสารภาษาจีน

2.2 การบริหารจัดการที่พักบูติก

ศุภลักษณ์ สุริยะ.(2556).ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวอาเซียน กรณีศึกษา: โรงแรมบูติก กรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ทำการสัมภาษณ์หัวหน้างานแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมบูติก ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 โรงแรม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหาผลของงานวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวอาเซียนที่ส่งต่อคุณลักษณะคุณภาพการบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมบูติก ในกรุงเทพมหานคร ในด้านความคาดหวังประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยด้านระดับ การศึกษา ปัจจัยด้านภูมิฐานะ และปัจจัยด้านรายได้ส่วนในด้านการรับรู้ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ปัจจัยด้านอาชีพ ปัจจัยด้านอัตราการเข้าพักและปัจจัย ด้านวัตถุประสงค์ของการเข้าพักนอกจากนี้นักท่องเที่ยวอาเซียนยังมีความคาดหวังในคุณภาพการบริการด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการสูงสุดและ มีการรับรู้ในคุณลักษณะคุณภาพการบริการด้านความเห็นอกเห็นใจสูงสุด แต่เมื่อมีคำถามหาค่าความแตกต่างหรือช่องว่างของทั้ง 5 คุณลักษณะตามหลักคุณภาพการบริการแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวอาเซียนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะคุณภาพการบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมบูติก ในกรุงเทพมหานคร สูงกว่าการรับรู้ในทุกด้าน โดยช่องว่าง ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขเป็นอันดับแรกคือ คุณลักษณะด้านการให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการ ทั้งนี้เพื่อสร้างความ พึงพอใจให้กับนัก ท่องเที่ยวอาเซียน

2.3 การบริหารจัดการที่พักโฮมสเตย์

มลทกาญจน์ ชัยวัฒน์พงศกร.(2557).ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ชุมชนตำบลคลองโคน อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ชุมชนตำบลคลองโคน อำเภอมือเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลงานวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ภายในชุมชนตำบลคลองโคนการวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณแบบเชิงสำรวจกับการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ มีการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaires) ที่มีโครงสร้างแน่นอน และการวิจัยเชิงคุณภาพจัดเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (individual depth interview) และการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลหลัก

(key information) ในประเด็นของการศึกษาจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และชาวบ้านในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจโฮมสเตย์ และผู้วิจัยยังศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ปัจจุบันนี้ธุรกิจ โฮมสเตย์ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งระบบและกระบวนการเพื่อการประสานการพัฒนาแบบยั่งยืน ก่อให้เกิดกระแสที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ด้าน ดังนี้

นาย วินัย หมั่นคติธรรม.(2554).ศึกษาเรื่องรูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของจังหวัดสมุทรสงคราม ผลของการวิจัยพบว่าลักษณะของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม มีด้วยกัน 2 แบบ แบบแรกคือแบบเรือนไทยที่มีลักษณะหลังคาทรงสูงแบบพุ่มระหง มีความอ่อนช้อยงดงาม ส่วนแบบที่สอง เป็นหลังคาทรงมโนลาทรงเตี้ย และเมื่อศึกษารูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารที่พักแบบโฮมสเตย์ ภายในจังหวัดสามารถจัดกลุ่มของโฮมสเตย์ได้ เป็น 6 กลุ่ม โดยมีกลุ่มเรือนสมัยใหม่มากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มเรือนพื้นบ้าน กลุ่มเรือนไทยที่มีการดัดแปลง กลุ่มเรือนไทย กลุ่มเรือนแถวและกลุ่มเรือนพิเศษตามลำดับ สาหรับประเด็นของสาเหตุที่ก่อให้เกิดของการเปลี่ยนแปลงตัวเรือน มาจากเหตุผลหลัก 6 ประการ ได้แก่ 1) สาเหตุจากการผุพังและเสื่อมสลายของวัสดุ 2) จากการขาดความรู้ทางด้านการอนุรักษ์และขาดผู้ให้คำแนะนำวิธีการดูแลรักษา 3) จากการอพยพย้ายถิ่นฐาน 4) จากการขาดแคลนช่างฝีมือ 5) จากการราคาวัสดุมีราคาแพง และ 6) จากค่านิยมที่ต้องการมีบ้านสมัยใหม่แบบคอนกรีตเสริมเหล็ก

กัณฑ์ศรีฐา แสงวงกิจ.(2554).ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการโฮมสเตย์จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 31-40 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีลักษณะการคิดค่าบริการเป็นราคาห้องพักและราคาต่อหัวของผู้เข้าพัก รายได้จากการทำธุรกิจโฮมสเตย์โดยประมาณต่อเดือน 10,001 - 20,000บาท ความเป็นเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์มีลักษณะเป็นการดำเนินการเอง ลักษณะการบริการโฮมสเตย์เป็นเอกเทศ ระยะเวลาการดำเนินธุรกิจโดยประมาณ 5 - 6 ปี และมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กำพล แก้วสมนึก.(2552).การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการของบริษัท ซีเอส (ประเทศไทย) จำกัดสัมพันธระหว่างระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการของบริษัท และพฤติกรรม การซื้อของลูกค้ากลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ลูกค้าของบริษัท พีริชชั่น ทูลส์ซีเอส(ประเทศไทย) จำกัด จำนวน 161 ราย ที่มีโรงงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมต่างๆโดยใช้แบบสอบถาม เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการหาความสัมพันธ์โดยการทดสอบไคสแควโดยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทาสติติ

ผลวิจัยพบว่า ระดับมาก ได้แก่ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ และด้านการดูแลเอาใจใส่ลูกค้า ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการ ได้แก่ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ และด้านการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าของบริษัท มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสั่งซื้อของลูกค้า

ธัญญารัตน์ บุญต่อ. (2552). ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โรงแรม เวสทิน แกรนด์ สุขุมวิท การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการโรงแรม เวสทิน แกรนด์ สุขุมวิท กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ลูกค้ำชาวต่างชาติ ที่เข้ามาพักที่โรงแรม เวสทิน แกรนด์ สุขุมวิท จำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยการทดสอบค่าทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและความสัมพันธ์ด้วย โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไปพบว่า ลูกค้ำส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 60 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีสัญชาติเป็นประเทศในเอเชีย สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือน 140,001 – 210,000 บาท และวัตถุประสงค์การเข้าพัก คือ การทำ

ธุรกิจส่วนตัว

ปัทมา ลิทธิโชค. (2560) การจัดการโรงแรมสไตล์บูติกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมาใช้บริการที่สุรินทร์รา บูติก รีสอร์ท ของผู้บริโภครชาวต่างชาติ ศึกษาฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นและผลกระทบของการจัดการโรงแรมสไตล์บูติกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่สุรินทร์รา บูติก รีสอร์ท ของผู้บริโภครชาวต่างชาติตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามาจากประชากรที่เป็นลูกค้ำชาวต่างชาติที่มาใช้บริการที่สุรินทร์ราบูติก รีสอร์ท โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามที่ตัวอย่างได้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง มีค่าความเชื่อถือได้ 0.766 และมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนาได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง ที่ใช้ในการวิเคราะห์ เรื่องการจัดการโรงแรมสไตล์บูติก และการตัดสินใจใช้บริการ โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น(Multiple Regression)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง, ด้านการบริการ, ด้านบุคลากร, ด้านการตลาด และด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่สุรินทร์รา บูติก รีสอร์ทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ค่า Beta พบว่า ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งมีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการที่สุรินทร์รา บูติก รีสอร์ทมากที่สุด รองลงมาคือปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านการตลาดตามลำดับ

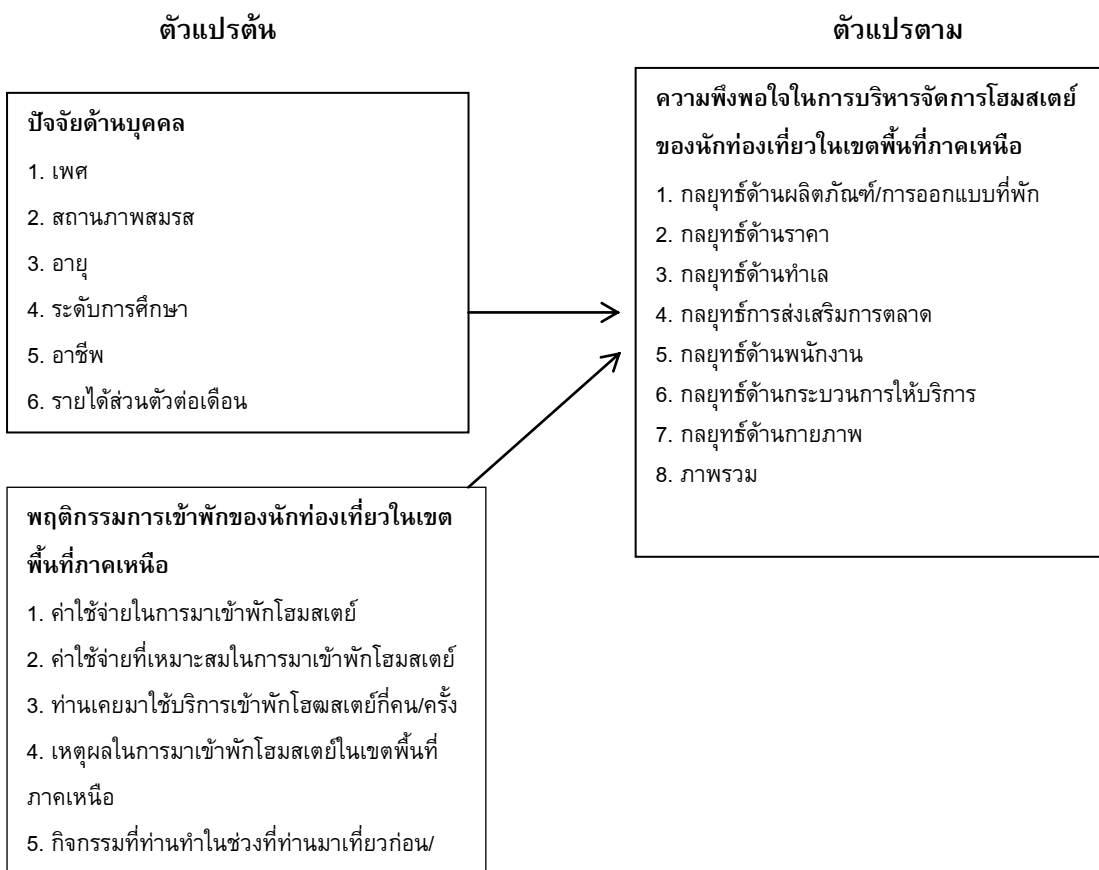
นายจิรัฐ อัครศรีโกคิน.(2553).ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงแรม กรณีศึกษา:โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์การตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงแรม กรณีศึกษา: โรงแรมดุสิตธานีกรุงเทพมหานครนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมธุรกิจ และปัญหาของ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพฯ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค และความต้องการของผู้บริโภค 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์การตลาด เพื่อแก้ปัญหาและเพิ่มผลประกอบการให้กับบริษัทฯ โดยการวิจัยนี้ได้ออกแบบการวิจัยผสมผสานการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจกลุ่มลูกค้ำ โดยใช้แบบสอบถาม ผ่านกลุ่มบริษัทท่องเที่ยว จำนวน 30 ตัวอย่าง และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการ ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้ใช้บริการให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งที่สามารถเดินทางไปยังที่อื่นได้สะดวกสบาย ส่วนประสมทางการตลาด ควรได้รับการพัฒนา และเชื่อมโยงกับผู้ให้บริการผ่านพฤติกรรม

ค้นหาข้อมูลต่างๆ ของผู้ใช้บริการ 2) กลยุทธ์ระดับต่างๆ ที่องค์กรควรพิจารณาใช้ในการเพิ่มผลประกอบการ ได้แก่ กลยุทธ์ระดับองค์กร คือ กลยุทธ์การเจริญเติบโตโดยมุ่งเน้นความเชี่ยวชาญ (Growth Strategy) ทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ กลยุทธ์ระดับหน่วยธุรกิจ คือ การเจริญเติบโตที่มุ่งเน้นการสร้าง ความแตกต่างในธุรกิจ (Differentiate) และกลยุทธ์ระดับหน้าที่ด้านการตลาด คือ กลยุทธ์ส่วนประสมการตลาดธุรกิจ (Marketing Mix) อีกทั้งการจัดหาแนวทางเพื่อการจัดการด้านอื่นๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การบริหารจัดการโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ” เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ จึงได้กำหนดวิธีการและ อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยซึ่ง จะประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ประเภทงานวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ จากสถานประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือโดยแจกแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่าง จากแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

ผลการวิจัย

ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

สรุปได้ว่า ผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี รองลงมาคือ 41-50 ปี มีสถานภาพสมรส รองลงมา คือโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา/ปวส. อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือ นักเรียน / นักศึกษา มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 12,001 บาท -15,000 บาท รองลงมาคือ 15,001 บาท - 20,000 บาท

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาดด้านภาพรวมในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือ

ส่วนประสมการตลาดด้านภาพรวม	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	จัดลำดับ
ด้านผลิตภัณฑ์	4.21	0.46	มากที่สุด	2
ด้านราคา	4.16	0.48	มาก	4
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.13	0.47	มาก	6
ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.15	0.5	มาก	5
ด้านพนักงาน	4.26	0.47	มากที่สุด	1
ด้านกระบวนการให้บริการ	4.21	0.45	มากที่สุด	2
ด้านกายภาพ	4.18	0.45	มาก	3
รวม	4.19	0.3	มาก	

จากตารางที่ 1. แสดงความคิดเห็นต่อส่วนประสมการตลาดด้านภาพรวม ในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นส่วนต่อประสมการตลาดด้านภาพรวม โดยรวมในระดับมากที่สุด รองลงมา คือด้านผลิตภัณฑ์ ด้านภาพรวม ด้านกายภาพ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบสถานภาพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์
ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือแตกต่างกัน จำแนกตามความพึงพอใจรายด้าน

ความพึงพอใจ	t – test for Equality of Means						
	เพศ	N		S.D.	df	t	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.156	-0.066	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านราคา	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.709	-1.351	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.752	0.954	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านการส่งเสริมการตลาด	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.1	-2.192	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านพนักงาน	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.479	1.099	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านกระบวนการให้บริการ	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.93	0.734	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านกายภาพ	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.231	-0.693	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			
ด้านภาพรวม	ชาย	107	4.1121	0.50145	0.866	-0.369	298
	หญิง	193	4.19	0.46479			

จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อทดสอบสมมติฐาน นักท่องเที่ยวที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้าพักโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ให้ความคิดเห็นด้านความพึงพอใจไม่ต่างกัน มีค่านัยสำคัญ (Sig.) ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H0) หมายความว่า นักท่องเที่ยวมีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบค่าที่พิกแตกต่างกัน ความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือ แตกต่างกัน จำแนกตามความพึงพอใจรายด้าน

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df.	MS	F	Sig.
ด้านผลิตภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	3.460	4	0.865	4.172*	0.003
	ภายในกลุ่ม	61.169	295	0.207		
	รวม	64.630	299			
ด้านราคา	ระหว่างกลุ่ม	2.573	4	0.643	2.876*	0.023
	ภายในกลุ่ม	65.977	295	0.224		
	รวม	68.550	299			
ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	ระหว่างกลุ่ม	.381	4	0.095	0.420	0.794
	ภายในกลุ่ม	66.882	295	0.227		
	รวม	67.263	299			
ด้านการส่งเสริมการตลาด	ระหว่างกลุ่ม	1.901	4	0.475	1.961	0.100
	ภายในกลุ่ม	71.481	295	0.242		
	รวม	73.382	299			
ด้านพนักงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.625	4	0.656	3.064*	0.017
	ภายในกลุ่ม	63.191	295	0.214		
	รวม	65.816	299			
ด้านกระบวนการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2.699	4	0.675	3.379*	0.010
	ภายในกลุ่ม	58.905	295	0.200		
	รวม	61.604	299			
ด้านกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	1.411	4	0.353	1.754	0.138
	ภายในกลุ่ม	59.314	295	0.201		
	รวม	60.724	299			
ด้านภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.573	4	0.643	2.876*	0.023
	ภายในกลุ่ม	65.977	295	0.224		
	รวม	68.550	299			

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อทดสอบสมมติฐานนักท่องเที่ยวเลือกค่าที่พิกแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือแตกต่างกัน จำแนกตามความพึงพอใจรายด้าน พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสนใจด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคากลยุทธ์ ด้านพนักงาน ด้านด้านพนักงาน และด้านภาพรวม มีค่านัยสำคัญ (Sig.) น้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H1) หมายความว่า นักท่องเที่ยวเลือกค่าที่พิกแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้านความพึงพอใจแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงต้องสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของราคาโฮมสเตย์ที่เข้าพัก ด้านผลิตภัณฑ์ จำแนกค่าที่พัก

ค่าที่พัก	300- 500 บาท	501-1000 บาท	1,001-1,500 บาท	1,501-2,000 บาท	2,000 บาท ขึ้นไป
300- 500 บาท	-	-	-	-	-
501-1000 บาท	0.079	-	-	-	-
1,001-1,500 บาท	0.138	0.059	-	-	-
1,501-2,000 บาท	0.467*	0.388*	0.329*	-	-
30,000 บาท ขึ้นไป	0.519	0.4401	0.380	0.051	0.519

*แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 การเทียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของราคาโฮมสเตย์ที่เข้าพักโฮมสเตย์ที่เข้าพักด้านผลิตภัณฑ์ ต่างกัน จำแนกค่าที่พัก พบว่า นักท่องเที่ยวความคิดเห็นด้านผลิตภัณฑ์โดยรวม ความแตกต่างตามลักษณะของตัวแปร 2 คู่ ได้แก่

ที่พักราคา 1,501-2,000 บาท กับ 300- 500 บาท มีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยต่างกัน เท่ากับ 0.467*
 ที่พักราคา 1,501-2,000 บาท กับ 501-1000 บาท มีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยต่างกัน เท่ากับ 389*
 ที่พักราคา 1,501-2,000 บาท กับ 1,001-1,500 บาท มีความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์ มีค่าเฉลี่ยต่างกัน เท่ากับ .329*

สรุป การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือและศึกษาความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคเหนือ โดยมีการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว ที่เข้าพักในโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 300 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยสถิติ t-test และ One Way ANOVA โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD ในการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ผู้บริโภครที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส รองลงมา มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ส่วนตัวต่อเดือน 12,001 บาท -15,000 บาท ลักษณะส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัญญรัตน์ บุญต่อ. (2552).ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โรงแรม เวสทิน แกรนด์ สุขุมวิท

นักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดใกล้เคียงหรือโดยรวมภาคเหนือที่เข้ามาพักที่มาพักเพื่อทำ โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรอยู่ในระดับราคา 300 – 500 บาท/วัน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เคยมาใช้บริการเข้าพักโฮมสเตย์ต่อครั้งพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกมาใช้บริการเข้าพักโฮมสเตย์ 3 คนต่อครั้ง รองลงมา คือเข้าพัก 5 คนต่อครั้ง ส่วนใหญ่จะมาเข้าพักในช่วงฤดูหนาวเพื่อมาพักผ่อนหย่อน สนใจแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ คือ ซื้อสินค้า อาหาร พืชผัก ผลไม้จำนวน รองลงมา คือ ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน

ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สามารถจำแนกนักท่องเที่ยวได้ว่าเป็นกลุ่มที่รักอิสระ และต้องการหาความแปลกใหม่สถานที่พักที่มีเอกลักษณ์ส่วนตัวที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร ในการพักผ่อน ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิชัย ธรรมเสนห์.(2554).ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจสปา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้ บริการธุรกิจ

ผลการศึกษายืนยันถึงความแตกต่างระหว่างสถานภาพกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในเขตพื้นที่ภาคเหนือ สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่จังหวัดใกล้เคียงหรือโดยรวมภาคเหนือที่เข้ามาพักที่เข้าพักเพื่อทำ โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการมาท่องเที่ยวที่เหมาะสมควรอยู่ในระดับราคา 300 – 500 บาท/วัน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เคยมาใช้บริการเข้าพักโฮมสเตย์ต่อครั้งพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกมาใช้บริการเข้าพักโฮมสเตย์ 3 คนต่อครั้ง รองลงมา คือเข้าพัก 5 คนต่อครั้ง ส่วนใหญ่จะมาเข้าพักในช่วงฤดูหนาวเพื่อมาพักผ่อนหย่อน สนใจแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่ คือ ซื้อสินค้า อาหาร พืชผัก ผลไม้จำนวน รองลงมา คือ ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สามารถจำแนกนักท่องเที่ยวได้ว่าเป็นกลุ่มที่รักอิสระ และต้องการหาความแปลกใหม่สถานที่พักที่มีเอกลักษณ์ส่วนตัวที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร ในการพักผ่อน ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิชัย ธรรมเสนห์.(2554).ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจสปา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี การศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้ บริการธุรกิจ

ผลการศึกษายืนยันถึงความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เข้าพักในเขตพื้นที่ภาคเหนือกับความพึงพอใจในการบริหารจัดการโฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ภาคเหนือ ด้านกระบวนการให้บริการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อภาพรวมที่พัก พึงพอใจต่อการออกแบบที่พัก และพึงพอใจต่อความสะดวกสบายของที่พักในระดับมาก กำพล แก้วสมนึก.(2552). การศึกษาพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการ ของบริษัท ฟริชชีน ทูลส์เซอร์วิส (ประเทศไทย) จำกัด ระดับความพึงพอใจโดยรวมของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ และด้านการดูแลเอาใจใส่ลูกค้า ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อคุณภาพการบริการ ได้แก่ ด้านทรัพยากรในการให้บริการ ด้านความน่าเชื่อถือในการให้บริการ ด้านความพร้อมในการให้บริการ ด้านความเชื่อมั่นในการให้บริการ และด้านการดูแลเอาใจใส่ลูกค้าของบริษัทฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมคำสั่งซื้อของลูกค้า

นอกจากนี้โดยการบริหารจัดการในภาครวม พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อความเต็มใจบริการของเจ้าของที่พัก ปัทมา สิทธิโชค. (2560) การจัดการโรงแรมสไตล์บูติกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกมาใช้บริการที่สุรินทร์า บูติค รีสอร์ท ของผู้บริโภครชาวต่างชาติ พบว่าปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง, ด้านการบริการ, ด้านบุคลากร, ด้านการตลาด และด้านเทคโนโลยี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจใช้บริการ รองลงมาคือปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านบุคลากร และปัจจัยด้านการตลาดตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงกลุ่มผู้นักท่องเที่ยวหลากหลายกลุ่มและขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้นกว่าเดิม และหาแนวทางกลยุทธ์ในการเพิ่มความถี่ในการเข้าใช้บริการต่อเนื่องให้เพิ่มมากขึ้น หรือสร้างทางเลือกใหม่เพื่อกระตุ้นยอดการเข้าพักเพิ่มขึ้น ดังนี้

ด้านตัวผลิตภัณฑ์ หรือโฮมสเตย์ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อภาพรวมที่พักใน ระดับมากที่สุด รองลงมา พึงพอใจต่อการออกแบบที่พักที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น โดยส่วนใหญ่โฮมสเตย์ในเขตพื้นที่ ภาคเหนือ เป็นลักษณะบ้านไม้ บริเวณบ้านร่มรื่น จึงเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเข้าพักโฮมสเตย์ ปัจจัยเสริมที่ช่วย เพิ่มความต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ด้านราคา พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อความ พึงพอใจต่อค่าใช้จ่ายที่พัก พึงพอใจต่อการจองก่อนจ่าย/ก่อนจอง และมีโปรโมชั่น หรือส่วนลดให้กับกลุ่มลูกค้าที่พัก ในระยะยาว

ด้านการบริการ พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการการเอาใจใส่จากพนักงานหรือเจ้าของที่พัก จะเกิดความ ประทับใจเมื่อได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เมื่อนักท่องเที่ยวได้รับการบริการ เอาใจใส่ในรายละเอียด และสอบถามความ ต้องการของนักท่องเที่ยวว่าต้องการหรือไม่ต้องการอะไร และสรรหาสิ่งที่ลูกค้าต้องการมาให้ เช่น สอบถามข้อมูล อาหารเข้าว่า ลูกค้าทานอาหารพื้นเมืองได้หรือไม่ ทานอาหารรสจัดได้หรือไม่ เป็นต้น

ด้านช่องทางการ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อการเดินทาง พึงพอใจต่อสถานที่ ที่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว/ส่วนราชการ และพึงพอใจต่อบริการรับจองผ่านเว็บไซต์ในระดับมาก ในเรื่องสถานที่ตั้งก็ควร ที่จะอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งต้องไม่พลุกพล่านจนเกินไป

ด้านส่งเสริมการตลาด พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจต่อการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว พึงพอใจต่อการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบ้าน และพึงพอใจต่อของที่ระลึกในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ นายจิรัฐ อัคร รัศมีโกสิน.(2553).ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันใน อุตสาหกรรมโรงแรม กรณีศึกษา :โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพมหานคร การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง กลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์การตลาด เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมโรงแรม

ด้านพนักงาน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นส่วนต่อประสบการณ์ด้านพนักงาน โดยรวมในระดับมาก ที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความคิดเห็นต่อพึงพอใจต่อการแต่งกายที่สะอาดเรียบร้อย พึงพอใจต่อความสุภาพ,ยิ้มแย้ม และพึงพอใจต่อความเต็มใจบริการ

ด้านกายภาพสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานก็เป็นปัจจัยสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ในห้องพัก ห้องอาหาร สถานที่จอดรถ และอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับ ชวัล เอี่ยมสกุลรัตน์.(2558).ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริโภคอาหารนานาชาติของประชากรในกรุงเทพมหานคร

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้เสนาความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษาจาก ผศ.ดร. อรไท ชั่วเจริญ ที่ปรึกษาการค้นคว้า อิสระ ที่ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่า ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ จนกระทั่งการวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณความกรุณาในความกรุณาของอาจารย์เป็น อย่างสูง และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา สุดท้ายขอ ขอบคুমหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เป็นแหล่งให้เรียนรู้ชีวิตและสังคมของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับปริญญาโท ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ประกอบสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาสำเร็จอย่างสมบูรณ์ในทุก ๆ ด้านคะ

บรรณานุกรม

- กัณคริษฐา แสงวงกิจ.(2554).ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการโฮมสเตย์
จังหวัดสมุทรสงคราม ม.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- จันทิมา รักมั่นเจริญ.(2557). ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมและรี
สอร์ทของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย.การค้นคว้าอิสระ.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- จิรัฐ อัครศรีโกศล.(2553).ศึกษาเรื่องกลยุทธ์ธุรกิจ และกลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันใน
อุตสาหกรรมโรงแรม กรณีศึกษา:โรงแรมดุสิตธานีกรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าอิสระ.
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ชวัล เอี่ยมสกุลรัตน์.(2557).ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการบริโภคอาหารนานาชาติของประชากรใน
กรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ชัยวัฒน์ ชัยสิริพร.(2557).ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อโรงแรมขนาด 3 ดาว ในเขต
กรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ธริสา อินแก้ว.(2557).ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร.วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ธัญญารัตน์ บุญต่อ. (2552).ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ โรงแรม เวสทิน แกรนด์ สุ
โขวิท. การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พงษ์ภิญโญ แม้นโกศล.ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารเพื่อความเป็นเลิศในงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- พิชญา วัฒนรังสรรค์.(2557).ศึกษาเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานโรงแรมระดับ 4 ดาว ย่าน
สยามสแควร์.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- มลทกานัญจน์ ชัยวัฒน์พงศกร.(2557).ศึกษาเรื่องการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ชุมชน
ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รัชิกามณ หลักหาญ.(2559).ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ของจังหวัดเชียงรายต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว.วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- รสสุคนธ์ แซ่เฮีย.(2557).ศึกษาเรื่องปัจจัยพฤติกรรมการใช้บริการโรงแรม คุณภาพการบริการ ส่วนผสมการตลาด
บริการและคุณค่าตราสินค้าที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าชาวต่างชาติที่ใช้บริการโรงแรมระดับห้าดาว
แห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- วรรณวิมล จงจรวายสกุล.(2551).ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการบริการของงานทะเบียนและวัดผล.การค้นคว้าอิสระ.
วิทยาลัยราชพฤกษ์

วินัย หมั่นคติธรรม.(2554).ศึกษาเรื่องรูปแบบโฮมสเตย์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของจังหวัดสมุทร
สงคราม.การค้นคว้าอิสระ.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศุภลักษณ์ สุริยะ.(2556).ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริการของแผนกต้อนรับส่วนหน้าโรงแรมเพื่อ
รองรับนักท่องเที่ยวอาเซียน กรณีศึกษา: โรงแรม บูติก กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สิทธิชัย ธรรมเสนห์.(2554).ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการธุรกิจสปา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี.การค้นคว้าอิสระ.